

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/04535-1
Saksbehandler Agnes Nordahl Lillejord

Utvalg	Møtedato
Fylkeseldrerådet	26.01.2026
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	27.01.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	28.01.2026
Ungdommens fylkesutvalg 2026	29.01.2026
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	04.02.2026
Administrasjonsutvalget	10.02.2026
Fylkesutvalget	10.02.2026

Innføring av ny tannklinikkstruktur for tannhelsetjenesten i Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget godkjenner overordnet rom- og funksjonsprogram
2. Fylkesutvalget godkjenner tilnærming til tre nye leide tannlinikker
3. Fylkesutvalget godkjenner mandat til forprosjekt av tre nye eide tannlinikker
4. Fylkesutvalget tar status på oppgradering av dagens tannlinikker til orientering

Vedlegg

Overordnet rom- og funksjonsprogram for Tannhelsetjenesten i Agder

Tilnærming til tre nye leide tannlinikker

Mandat forprosjekt tre nye eide tannlinikker

Sammendrag

Tannhelsetjenesten i Agder vil bestå av 13 tannklinikker. Innføringen av ny tannklinikkstruktur følger tre spor; oppgradering og gjenbruk av syv tannklinikker, etablering av tre nye leide tannklinikker og etablering av tre nye eide tannklinikker. Et felles rom- og funksjonsprogram for tannklinikker i Agder fylkeskommune ligger til grunn for de nye tannklinikkene.

- «Grønt spor»: oppgradering og gjenbruk av syv tannklinikker:
sikre gjenbruk av syv av dagens tannklinikker, og nedlegging av 15 tannklinikker.
Arbeidet med å klargjøre de syv tannklinikkene er i rute.
- «Gult spor»: etablering av tre nye leide tannklinikker
Anskaffelsesprosess for etablering av tre nye leide tannklinikker i Vennesla kommune, Tvedestrand kommune og Lyngdal kommune igangsettes i etterkant av det politiske vedtaket.
 - Østre Agder tannklinikk i Tvedestrand kommune vil ha 7 til 8 behandlingsrom.
 - Vennesla tannklinikk i Vennesla kommune vil ha 7 til 9 behandlingsrom.
 - Lyngdal tannklinikk i Lyngdal kommune vil ha 7 til 8 behandlingsrom

Størrelsen på bo- og arbeidsmarkedet innenfor 60 minutters kjøreavstand fra Lyngdal tannklinikk på over 119 000 innbyggere mot 56 700 innbyggere til Farsund tannklinikk er særlig viktig for valg av Lyngdal. Rekrutteringsmulighetene med et dobbelt så stort arbeidsmarked, samt reiseavstand for innbyggerne er avgjørende. Effekten av ytterligere utbygging av E39 forsterker vurderingene. Videre vil en tannklinikk i Lyngdal kunne bygges stor nok til å utgjøre en større klinikk også vest i Agder.

- «Oransje spor»: etablering av tre nye eide tannklinikker. Mandatet for forprosjektet gir rammer for prosjektets arbeid med de tre nye eide tannklinikkene i Agder fylkeskommune frem til investeringsbeslutning for tannklinikk sentralt i Arendal, tannklinikk sentralt i Kristiansand og tannklinikk i Vågsbygd.

Administrasjonen vil igangsette anskaffelsesfasen for tre nye leide tannklinikker og utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for investering i tre nye eide tannklinikker raskt etter politisk vedtak.

Saksopplysninger

Agder fylkeskommune har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten i fylket, og skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i Agder.

Den offentlige tannhelsetjenestens samfunnsoppdrag er å fremme tannhelsen i befolkningen, organisere forebyggende tiltak og gi et regelmessig og oppsøkende tannhelsetilbud til prioriterte grupper pasienter.

Behovet for tannhelsetjenester i befolkningen er i endring, i hovedsak grunnet befolkningsutvikling og demografi, helsetilstand og behandlingsbehov. Dette har stor påvirkning på utviklingen av den regionale tannhelsetjenesten og stiller andre krav til kompetanse. Dette omfatter både tannhelsefaglig spesialkompetanse og bred, tverrfaglig kompetanse. Samtidig tilspisser konkurransen om arbeidskraften seg, særlig innenfor

helse og omsorg. Tannhelsetjenesten i Agder må være attraktiv for å kunne levere gode og likeverdige tannhelsetjenester til innbyggerne.

Den [21. oktober 2025 vedtok Fylkestinget en helhetlig omstilling og effektivisering av tannhelsetjenesten i Agder i ni punkter](#). Formålet med omstillingen er å levere gode og likeverdige offentlige tannhelsetjenester til våre egder med effektiv ressursbruk innenfor stadig mindre handlingsrom.

Den [16. desember 2025 vedtok Fylkestinget handlings- og økonomiplanen hvor økonomien \(HØP\) knyttet til innføring av ny tannklinikkstruktur](#) var en del av investerings- og driftsbudsjettet til Tannhelsetjenesten i Agder. Gjennom HØP-en ble oppdraget ytterligere detaljert; *Vi skal bygge én fremtidsrettet og likeverdig tannhelsetjeneste for alle i Agder*. Oppdraget skal sikre at Tannhelsetjenesten i Agder leverer på den nye tannhelsestrategien 2025 til 2030. Strategien har følgende satsingsområder:

- Vi setter pasienten i sentrum
- Vi skal levere gode og likeverdige tjenester
- Vi satser videre på helsefremming og folkehelsearbeid
- Vi skal være en attraktiv arbeidsplass

Denne politiske saken om innføring av ny tannklinikkstruktur for Tannhelsetjenesten i Agder vil gi prosjektet nødvendige beslutninger og føringer for å sikre fremdrift og rammer rundt innføringen av de tre nye eide og tre nye leide tannklinikkene.

Prosjektet vil komme tilbake med konkrete saker knyttet hver av de tre eide tannklinikkene i forbindelse med investeringsbeslutning.

Tillitsvalgte og verneombud deltar i både styringsgruppen og arbeidsgruppen. Innholdet i denne politiske saken er drøftet med ansatte i Tannhelsetjenesten i Agder den 15. januar 2026. Saken legges frem til orientering i informasjons- og drøftingsmøte i Agder fylkeskommune 28. januar 2026.

Vurderinger

Tannhelsetjenesten i Agder vil bestå av 13 tannklinikker. Innføringen av ny tannklinikkstruktur følger tre spor;

- **Grønt spor:** sikre gjenbruk av syv av dagens tannklinikker, og nedlegging av 15 tannklinikker.
- **Gult spor:** etablering tre nye leide tannklinikker i Vennesla, Tvedestrand og Farsund eller Lyngdal.
- **Oransje spor:** etablering av tre nye eide tannklinikker. En tannklinikk sentralt i Arendal, en tannklinikk sentralt i Kristiansand og en tannklinikk i Vågsbygd.

Tabellen nedenfor synliggjør fordelingen av fremtidens 115-120 behandlingsrom fordelt på 13 tannklinikker:

Tannklinikk	Antall behandlingsrom	Kort status
Østre Agder	7 – 8	Gult spor
Fløyheia	14 – 16	Oransje spor
Grimstad	13	Grønt spor: Videreføres som i dag

Lillesand		8	Grønt spor: Arbeid med å etablere et ekstra rom er igangsatt, totalt 8 rom. Utbyggingen er planlagt ferdigstilt vinteren 2026, med gjenbruk av behandlingsutstyr.
Kristiansand	Vågsbygd	18 – 25	Oransje spor
	Sentrum	14 – 16	Oransje spor
Vennesla		7 – 9	Gult spor
Evje		5	Grønt spor: Økt fra fire til fem behandlingsrom. Ferdigstilt med gjenbruk av behandlingsstol
Valle		1	Grønt spor: Videreføres som i dag
Mandal		7 – 8	Grønt spor: Vurdering om økning av kapasitet fra 7 til 8 avklares senere
Lyngdal		6 – 8	Gult spor. Antall behandlingsrom avhenger av plassering
Flekkefjord		5 – 7	Grønt spor: Vurdering om økning fra 5 til 6 eller 7 avklares senere. Det er gjennomført befarings- og utbyggingsmuligheter er kartlagt. Avgjørelse om utvidelse avklares i etterkant av avklaring Farsund / Lyngdal tannklinikk
Byremo		2	Grønt spor: Videreføres som i dag
Antall behandlingsrom		115 - 120	Totalt en reduksjon fra dagens 135 behandlingsstoler til 115-120.

Det planlegges tilgang på behandlingsrom til studenter fordelt på ulike tannklinikker på Agder, prioritert på de større tannklinikkene. Spesialistrom vil avklares i forbindelse med forprosjektene på de eide tannklinikkene.

Økt kapasitet gjennom økte åpningstider, er planlagt å starte opp med innsatsområdet før sommeren 2026. Piloten er planlagt på Grimstad tannklinikk.

Rom og funksjonsprogram (RFP) for tannklinikker i Tannhelsetjenesten i Agder

Rom- og funksjonsprogrammet for Tannhelsetjenesten i Agder beskriver overordnede krav til rom og funksjoner i nye fylkeskommunale tannklinikker, med tilhørende arealbehov. Dette skal benyttes som utgangspunkt for planlegging av nye eide og leide klinikker, samt ombygging av eksisterende klinikker.

Arbeidet med RFP startet på Grimstad tannklinikk 29. oktober 2025 med representanter fra tannhelse, bygg og eiendom, porteføljestyring, innkjøp, vernetjenesten og tillitsvalgte, samt Agder arbeidsmiljø. Det ble gjennomført en befarings- og utbyggingsmuligheter er kartlagt. Avgjørelse om utvidelse avklares i etterkant av avklaring Farsund / Lyngdal tannklinikk

En tverrfaglig arbeidsgruppe har bidratt med fagkompetanse og erfaringer inn i arbeidet med RFP. Norconsult, som har erfaring fra andre tilsvarende prosesser på tannhelse, har bidratt i prosessen. Råd for personer med nedsatt funksjonsevne er også representert i arbeidet.

Den overordnede RFP-en er et resultat av oppstartsamlingen, erfaringene til Norconsult, erfaringer fra Grimstad tannklinikk og innspill fra arbeidsgruppa. [De seks vurderingskriteriene fra den politiske saken i høst](#), har også vært viktige inn i arbeidet med RFP. RFP-en er i tråd med vedtatt eiendomsstrategi.

Det vedlagte rom- og funksjonsprogrammet er fortsatt under utarbeidelse, men vil danne et omforent grunnlag i etableringen av nye eide og leide klinikker fremover. Dette vil bidra

til at vi får samme kvalitet i alle våre nye klinikker, basert på et godt gjennomarbeidet grunnlag som ansatte har vært involvert i å utarbeide. Det vil også bidra til tids- og kostnadsbesparelser i forprosjekteringsfaser, og videre i forbedringsarbeid.

Rom- og funksjonsprogrammet må tilpasses rammene til hver enkelt klinikk, men samtidig ivareta behovet for standardisering. Ved etablering av leide klinikker må det tilpasses den enkelte lokasjonen, men skal følges så langt det lar seg gjøre. Ansatte som skal ha tilholdssted på klinikker som skal etableres vil bli involvert for lokale justering og tilpasninger.

Tilnærming til nye leide tannklinikker

For å sikre et godt beslutningsunderlag for de tre nye leide tannklinikkene i Tvedestrand, Vennesla og Farsund eller Lyngdal er det gjennomført en involveringsprosess med de aktuelle kommunene, klinikkllederne og de ansatte i Tannhelsetjenesten.

Dette beslutningsunderlaget sikrer prosjektet nødvendige beslutninger og føringer for å sikre fremdrift rundt innføringen av de tre nye leide tannklinikker:

- Geografisk plassering av tannklinikk i Lister
- Antall behandlingsrom for de tre leide tannklinikkene
- Nedslagsfelt for en forenklet konkurranse for de tre leide tannklinikkene

De seks [vurderingskriteriene fra den politiske saken](#) er en sentral del av vurderingene knyttet til de tre leide tannklinikkene; pasientsikkerhet og kvalitet, pasientproduktivitet, pasienttilfredshet, godt arbeidsmiljø og sterke fagmiljøer, bærekraftig ressursbruk og reisevei. Videre er Agder fylkeskommunes [eiendomsstrategi](#) en del av grunnlaget for anskaffelsesfasen for de nye leide tannklinikkene.

Kort oppsummert anbefaling for de tre leide tannklinikkene:

- Østre Agder tannklinikk i Tvedestrand kommune: Basert på dekningsanalysene og vurderingskriteriene er det skisserte området godt egnet for å gjennomføre en anskaffelsesprosess om lokaler til Østre Agder tannklinikk. Befolkningsgrunnlaget og befolkningsutviklingen, sammen med arbeidsmarkedet innenfor 30 minutter, tilsier at Østre Agder tannklinikk bør ha 7 til 8 behandlingsrom. Studentrom vurderes i tillegg. I samspill med OPS og Fløyheia tannklinikk vil dette dekke dagens og fremtidig behov.
- Vennesla tannklinikk i Vennesla kommune: Det skisserte området er godt egnet for en anskaffelsesprosess. Befolkningsgrunnlaget, -utviklingen og arbeidsmarkedet tilsier at Vennesla tannklinikk bør ha 7 til 9 behandlingsrom.
- Lyngdal tannklinikk i Lyngdal kommune: Det anbefales å gjennomføres en anskaffelsesprosess i Lyngdal sentrum. En tannklinikk i Lyngdal sentrum vil ha 7 til 8 behandlingsrom og utgjøre en middels stor tannklinikk vest i Agder. Studentrom vurderes i tillegg. Samtidig vil Lyngdal ha et arbeidsmarked på over 100 000 innenfor 60 minutter kjøreavstand. Dette markedet vil bli betydelig større når E39 blir ferdig.

En tannklinikk i Farsund sentrum vurderes som mindre formålstjenlig enn en tannklinikk i Lyngdal sentrum. Det er særlig arbeidsmarkedet og viktigheten av å ha en middels stor tannklinikk også vest i Agder som utslagsgivende for vurderingen.

Mandat til forprosjekt av tre nye eide tannklinikker

Mandatet for forprosjektet gir rammer for prosjektets arbeid med de tre nye eide tannklinikkene i Agder fylkeskommunen frem til investeringsbeslutning. Mandatet beskriver overordnet hvordan tannklinikken sentralt i Arendal, sentralt i Kristiansand og Vågsbygd skal utvikles og brukes for å realisere formålet til helhetlig omstilling og effektivisering av tannhelsetjenesten i Agder og understøtte den vedtatte Tannhelsestrategien (2025–2028/2030).

Forprosjektet vil beskrive funksjonelle og arealmessige behov, konkret lokalisering og tilrettelegging for god beslutningsprosess for å realisere arealbehovet.

Det blir en felles oppstart for de tre forprosjektene. Tidspunktet for de tre investeringsbeslutningene vil avhenge av fremdriften i kommunene og i skolestrukturarbeidet. Det er en målsetting om investeringsbeslutning i 2026.

Regionplan Agder 2030

Arbeidet med realisering av de nye eide og leide tannklinikkene skal være i tråd med fylkeskommunens eiendomsstrategi.

Det overordnede målet med eiendomsstrategien er å sikre at eiendomsmassen understøtter regionplanens klimamessige, sosiale og økonomiske ambisjoner på en best mulig måte, i tillegg til å understøtte virksomhetens funksjonelle behov.

Økonomiske konsekvenser

Det er satt av midler til både oppgradering og nye leide og investering til nye eide tannklinikker i vedtatt handlings- og økonomiplan. Tannhelsetjenesten i Agder vil rapportere på status gjennom tertial og fortløpende løypemeldinger til hovedutvalget for utdanning og folkehelse.

Økonomien er avhengig av avslutning av dagens 15 tannklinikker og gjenbruk av utstyr derfra. Avslutning av enkelte kontrakter er igjen avhengig av fremdrift og avklaringer i offentlig-privat kapasitetssamarbeidet (OPS).

Konklusjon

Fylkesutvalget vedtar foreslått tilnærming for tre nye eide tannklinikker og tre nye leide tannklinikker.

Kristiansand, 12.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Knut Lindland
fylkesdirektør